

דף יט.

עין משפט א

הרמב"ם הל' שנגזות פי"א ה"ו

עין בסעיף הקודם

עין משפט ב.ג.

הרמב"ם הל' שנגזות פ"ב ה"ג

מי שלא נודע לו עצמו של חטא שחטא^ב. אף על פי שיידע בודאי שעבר על לא תעשה שיש בו כרת. הרי זה פטור מקרבן חטאת. שנאמר (ויקרא ד-כג) 'אשר חטא בה' עד שיידע החטא שחטא בו. כיצד. חלב ונותר לפניו ואכל את אחד מהם ואין ידוע אי זה אכל. אשתו נדה ואחותו בבית ושגג ובא על אחת מהן ואין ידוע אי זו מהן בעל. שבת ויום הכפורים לפניו ועשה מלאכה באחד מהן ואין ידוע באי זה מהן עשה הרי זה פטור מקרבן חטאת:

הרמב"ם הל' שנגזות פ"ח ה"ה

חלב ונותר לפניו^ז. אכל אחת מהן ואין ידוע אי זו מהן אכל. אשתו נדה ואחותו עמו בבית ושגג באחת מהן ואין ידוע אי זו מהן בעל. שבת ויום הכפורים ועשה מלאכה בין השמשות שפיניהן. הרי זה פטור מקרבן ואינו מביא חטאת שהרי אינו יודע עצמו של חטא כמו שבארנו. ואינו מביא אשם תלוי שהרי יודע בודאי שחטא:

^ב. כסף משנה מי שלא נודע וכו' כיצד חלב ונותר לפניו וכו'. משנה פ"ד דכריתות (דף י"ט) פלוגתא דר"א ור' יהושע וידוע דהלכה כר' יהושע:

^ז. כסף משנה חלב ונותר לפניו וכו'. במשנה פ"ד דכריתות (דף י"ט) פלוגתא דר"א ורבי יהושע ורבי יהודה דאמר פוטר היה רבי יהושע אף מאשם תלוי:

דף י"ט:

עין משפט א. ב.

הרמב"ם הל' שנגנות פ"ב ה"ז

השוגג בלא פְּוֹנָה בַּעֲרִיּוֹת ^ק אוּ בְּמֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת חֵיב
 חֲטָאת. בְּשֵׁבֶת פֶּטוּר מִחֲטָאת. פִּיֻּצָד. הִיא מִתְעַסֵּק עִם
 אִשָּׁה וּבְעֵלָה בְּלֹא פְּוֹנָה לְבַעֲיָלָה וְהָרִי הִיא עֶרְוָה עָלָיו.
 דְּמָה שְׂזָה שְׂבָפִיו רַק הוּא וּבִלְעוּ בְּלֹא פְּוֹנָה לְשֵׁם אֲכִילָה
 בְּעוֹלָם וְהָרִי הוּא חֵלֶב הָרִי זֶה חֵיב חֲטָאת. נִתְפָּוֶן
 לְהַגְבִּיָּה אֶת הַתְּלוּשׁ וְחֲתַף אֶת הַמְּחַבֵּר בְּלֹא פְּוֹנָה
 לְחֲתִיכָתוֹ פֶּטוּר. מְלֹאכֶת מִחֲשֵׁבֶת אֲסָרָה תוֹרָה כְּמוֹ
 שְׂבִיאָרְנוּ בְּמִקְוָמוֹ:

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' שנגנות פ"ז ה"א

הַמִּתְפָּוֶן לְחֲתַף אֶת הַתְּלוּשׁ ^ר וְחֲתַף אֶת הַמְּחַבֵּר אֵף עַל
 פִּי שְׂנֵתְפָּוֶן לְחֲתִיכָה הוֹאִיל וְלֹא עָשָׂה מִחֲשֵׁבֶתוֹ פֶּטוּר מִן
 הַחֲטָאת שְׂזָה כְּמִתְעַסֵּק וְלֹא אֲסָרָה תוֹרָה אֶלָּא מְלֹאכֶת
 מִחֲשֵׁבֶת כְּמוֹ שְׂבִיאָרְנוּ כְּפָמָה פְּעָמִים:

^ק. כסף משנה השוגג בלא כוונה בעריות וכו'. בפ"ד דכריתות (דף י"ט). ומ"ש נתכוון להגביה את התלוש וחתך את המחובר וכו'. שם ובפ' כלל גדול (דף ע"ג) נתכוון להגביה את התלוש וחתך את המחובר פטור מ"ט דהא לא איכוון לשום חתיכה לחתוך את התלוש וחתך את המחובר אביי אמר חייב דהא איכוון לשום חתיכה רבא אמר פטור דהא לא איכוון לחתיכה דאיסורא, וידוע דהלכה כרבא וכ"פ רבינו בספ"ז, וא"כ צ"ל דמאי דנקט הכא רבינו נתכוון להגביה את התלוש לאו לדיוקא נקטיה אלא להיותו דבר פשוט לפיטור וסמך על מה שיכתוב בספ"ז וזה שאמר כמו שביארנו במקומו:

^ר. כסף משנה המתכוין לחתוך את התלוש וכו'. בפרק כלל גדול (דף ע"ב:) ובפרק ב' דכריתות (דף י"ט) פלוגתא דאביי ורבא ופסק כרבא:

עין משפט ד.

הרמב"ם הל' שבת פ"ט הי"ח

הַמִּסֵּךְ חֵיב וְהִיא מְלֹאכָה מְאֹבוֹת מְלֹאכוֹת. וְהַשׁוֹבֵט עַל
 הַחוּטִין עַד שֶׁיִּפְרְקוּ וַיִּתְקַנֵּם הָרִי זֶה תּוֹלְדֵת מִסֵּךְ. וְכַמָּה
 שְׁעוֹרוֹ מְשִׁיתֵקֵן רַחֵב שְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹת. וְכֵן הָאֹרֵג שְׁנֵי
 חוּטִין בְּרַחֵב שְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹת חֵיב. בֵּין שְׁאֲרָגָן בְּתַחֲלָה בֵּין
 שְׁהֵיָה מְקַצֵּת הַבְּגָד אָרוּג וְאָרֵג עַל הָאֹרוּג שְׁעוֹרוֹ שְׁנֵי
 חוּטִין. וְאִם אָרֵג חוּט אֶחָד וְהַשְּׁלִים בּוֹ הַבְּגָד חֵיב. אָרֵג
 בְּשִׁפְתַי הִירִיעָה שְׁנֵי חוּטִין בְּרַחֵב שְׁלֹשָׁה בְּתֵי נִירִין חֵיב.
 הָא לְמָה זֶה דוּמָה לְאֹרֵג צְלָצוֹל קָטָן בְּרַחֵב שְׁלֹשָׁה בְּתֵי
 נִירִין:

עין משפט ה.

הרמב"ם הל' שגגות פ"ח ה"א

כָּל חֵטָא שְׁחֵיבִין עַל שְׁגָגָתוֹ חֵטָאת קְבוּעָה שְׁחֵיבִין עַל
 לֹא הוֹדַע שְׁלוֹ אֲשֶׁם תְּלוּי. וּמָהוּ לֹא הוֹדַע. אִם נִסְתַּפֵּק
 לוֹ אִם שָׁגַג בְּדָבָר זֶה אוֹ לֹא שָׁגַג הָרִי זֶה מְצוּהָ לְהִקְרִיב
 אֲשֶׁם שְׁנֵאמַר (ויקרא ה-יז) 'וְלֹא יָדַע וְאֲשֶׁם וְנִשָּׂא עוֹנוֹ'
 (ויקרא ה-יח) 'וְהִבִּיא אֵיל תָּמִים מִן הַצֹּאֵן בְּעֶרְכָּךְ
 לְאֲשֶׁם' וְזֶהוּ הַנִּקְרָא אֲשֶׁם תְּלוּי מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכַפֵּר עַל
 הַסִּפֵּק וְתוֹלָה לוֹ עַד שֶׁיִּוָּדַע לוֹ בְּוֹדָאֵי שְׁחֵטָא בְּשִׁגְגָה
 וַיִּקְרִיב חֵטָאתוֹ:

ש. כסף משנה כל חטא שחייבים על שגגתו חטאת קבועה וכו'. משנה פ"ב דכריתות וחכ"א
 אין מביאים אשם תלוי אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת. ומ"ש קבועה. כן
 משמע פ"ב דהוריות (דף ט') וכן יתבאר ממ"ש בפ"א גבי מי שנתספק לו אם נכנס וכו':

עין משפט ו.

הרמב"ם הל' שגגות פ"ב ה"ח

כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה מִן הַמִּצְוֹת * וּבְכֻלָּל עֲשִׂיתָהּ נֶעֱשִׂית
 עֲבָרָה שְׁחִיבִין עָלֶיהָ כָּרֵת בְּשִׁגְגָה הָרִי זֶה פְּטוֹר מִחֻטָּאת
 מִפְּנֵי שֶׁעָשָׂה בְּרִשּׁוֹת. פִּיצֵד. הֵבֵא עַל יְבִמְתּוֹ וְהָרִי הִיא
 נְדָה וְהוּא לֹא יָדַע. הָרִי זֶה פְּטוֹר מִחֻטָּאת שֶׁהָרִי עֲשָׂאָה
 בְּרִשּׁוֹת. אָבֵל אִם בָּא עַל אִשְׁתּוֹ וְהָרִי הִיא נְדָה חֵיב
 חֻטָּאת מִפְּנֵי שֶׁלֹּא שָׁאַלָה וְאַחַר כֵּן יָבֵעַל. אָבֵל יְבִמְתּוֹ
 אֵינוֹ רָגִיל בָּהּ כְּדִי שִׁשְׂאֵל לָהּ. וְכֵן מִי שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁנֵי
 תִּינוּקוֹת אֶחָד לְמוֹל בְּשֵׁבֶת וְאֶחָד לְמוֹל בְּעֶרְבַּ שֵׁבֶת אוֹ
 בְּאֶחָד בְּשֵׁבֶת וְשָׁכַח וּמָל שְׁנֵיהֶן בְּשֵׁבֶת. פְּטוֹר מִחֻטָּאת

ת. כסף משנה כל העושה מצוה מן המצוות וכו' כיצד הבא על יבמתו והיא נדה וכו'. בפסחים
 פרק אלו דברים (דף ע"ב:) ר"י [אמר] אשתו נדה בעל חייב (דה"ל לשיולי) יבמתו
 נדה בעל פטור וכו' מ"ש יבמתו דקא עביד מצוה אשתו נמי קא עביד מצוה באשתו מעוברת
 והאיכא שמחת עונה שלא בשעת עונתה והאמר רבא חייב אדם לשמח אשתו סמוך לוסתה
 א"ה אפילו יבמתו נמי יבמתו בזיו מינה אשתו לא בזיו מינה, ומשמע דבאשתו נמי פטור
 אא"כ היתה מעוברת ושלא בשעת עונתה וסמוך לוסתה. ורבינו שסתם וכתב דבאשתו חייב
 נראה שסובר דכי אמרינן אשתו לא בזיו מינה תו לא צריכי לאוקמי בהני אוקמתי אלא
 בכל גוונא חייב כיון דלא בזיו מינה ה"ל לשיולה: ומ"ש וכן מי שהיו לו שני תינוקות וכו'.
 משנה בפ' ר"א דמילה (דף קל"ז) פלוגתא דר"א ורבי יהושע ויש על משנה זו לשונות
 בגמרא ובתור הכי אמרינן תני ר' חייא אומר היה ר"מ לא נחלקו ר"א ורבי יהושע על מי
 שהיו לו שני תינוקות אחד למול בע"ש ואחד למול בשבת ושכח ומל את של ע"ש בשבת
 שהוא חייב על מה נחלקו על מי שהיו לו שני תינוקות אחד למול אחר השבת ואחד למול
 בשבת ושכח ומל את שלאחר השבת בשבת שר"א מחייב חטאת ור' יהושע פוטר השתא
 רבי יהושע סיפא דלא קא עביד מצוה [פוטר רישא דקא עביד מצוה] מחייב אמרי דבי רבי
 ינאי רישא כגון שקדם ומל את של שבת בע"ש דלא ניתנה שבת לידחות סיפא ניתנה שבת
 לידחות. ופסק רבינו כי הני לישנא משום דר' חייא תני לה ודבי ר' ינאי מפרשי לה ועוד
 דבפסחים פ' אלו דברים (דף ע"ב) מוקים לה הכי. ולפ"ז אע"פ שאותו שמל בשבת לא
 היה ראוי למול בשבת כיון שהיה שם אחר שהיה ראוי למול פטור מאחר דניתנה שבת
 לידחות אצלו וא"כ יש לתמוה על רבינו שכתב ומל שניהם דמשמע שאם לא מל אלא
 אותו שלא היה ראוי למול בשבת חייב וצ"ל דלא נקט רבינו ומל שניהם אלא משום חלוקת
 אחד למול בע"ש ואחד למול בשבת דאם מל של שבת בע"ש ושל ע"ש בשבת חייב הוא
 מאחר שלא היה שם מי שראוי למולו בשבת אבל בחלוקת אחד למול אחר השבת ואחד
 למול בשבת ונתחלף לו ומל שלאחר השבת בשבת פטור לר' יהושע מאחר שהיה שם מי
 שראוי למולו בשבת:

שְׁהָרִי יֵשׁ לוֹ רְשׁוּת לְמוֹל אֶחָד מֵהֶן בְּשַׁבָּת וְשַׁבָּת דְּחֻוּיָהּ
 הִיא אֲצִלוֹ וּמִצְוָה עָשָׂה אַף עַל פִּי שְׁהִים שְׁנֵי גּוֹפִיִן הוֹאִיל
 וְזִמְנוֹ בְּחַל אֵינוֹ מְדַקְדֵּק. אֲבָל אִם לֹא הָיָה אֶחָד מֵהֶן
 רָאוּי לְמוֹל בְּשַׁבָּת וְשָׁכַח וּמָל בְּשַׁבָּת מִי שְׁאִינוֹ רָאוּי
 לְמוֹל בְּשַׁבָּת חֵיב חֲטָאת:

עין משפט ז.

הרמב"ם הל' שבת פ"א ה"ט

נִתְּכַוֵּן לְלִקֹּט תְּאֵנִים שְׁחֹרוֹת וְלִקֹּט לְבָנוֹת אוֹ שְׁנֵתְכַוֵּן
 לְלִקֹּט תְּאֵנִים וְאַחַר כֵּן עֲנָבִים וְנֶהְפֵּךְ הַדָּבָר וְלִקֹּט
 הָעֲנָבִים בְּתַחֲלָה וְאַחַר כֵּן תְּאֵנִים פְּטוֹר אַף עַל פִּי שְׁלִקֹּט
 כָּל מֵה שְׁחָשֵׁב הוֹאִיל וְלֹא לִקֹּט כְּסֻדָּר שְׁחָשֵׁב פְּטוֹר
 שְׁבִלָא כּוֹנֵה עָשָׂה שְׁלֹא אֶסְרָה תּוֹרָה אֲלֵא מְלֶאכֶת
 מִחֻשְׁבָּת: